09/07/2025

Άγιος Νεομάρτυς Μιχαήλ Πακνανάς, ο κηπουρός

/ Βίοι Αγίων

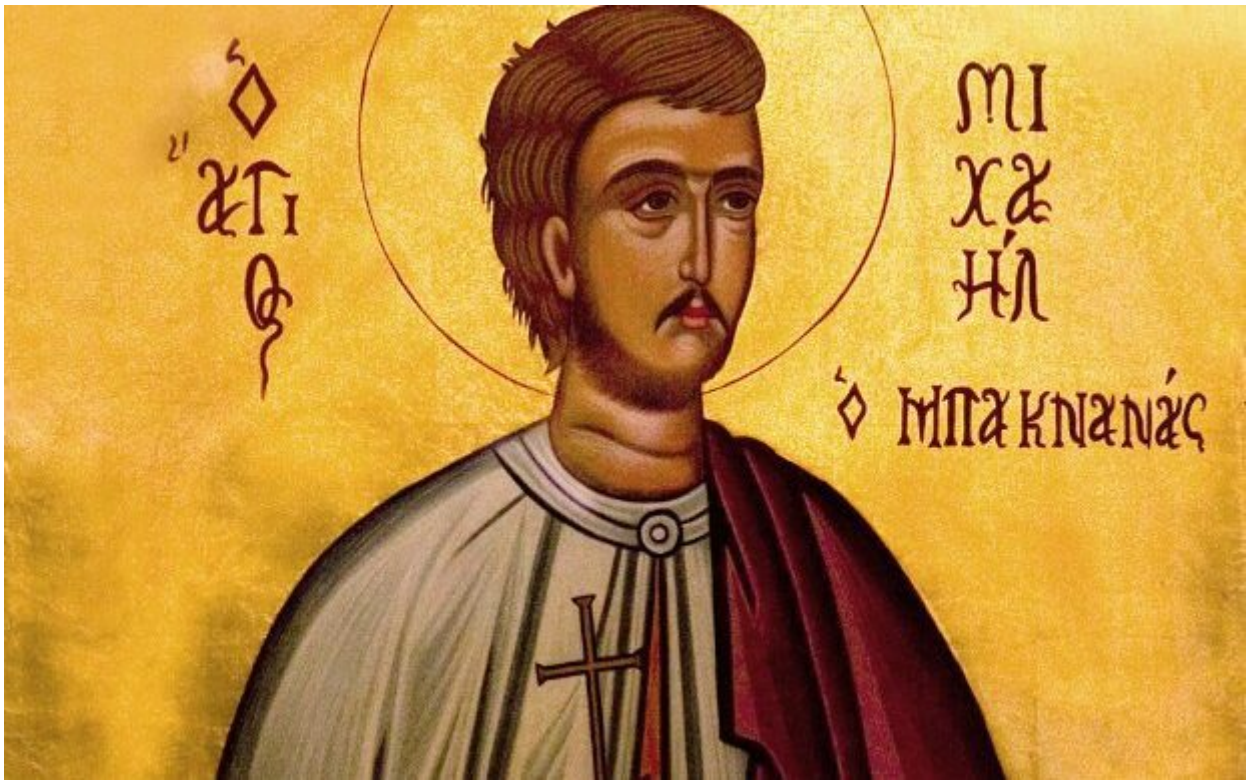

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Στη μεγάλη ομάδα των Νεομαρτύρων εξέχουσα θέση κατέχουν τα νέα παιδιά, αγόρια και κορίτσια, τα οποία προτίμησαν να υποφέρουν, να χύσουν το αίμα τους και να χάσουν τη ζωή τους για την πίστη τους στο Χριστό. Ένας από αυτούς τους καλλίνικους Μάρτυρες υπήρξε και ο άγιος Νεομάρτυρας Μιχαήλ Πακνανάς ο Κηπουρός.

Γεννήθηκε στην σκλαβωμένη από τους τούρκους Αθήνα, περί το 1751 από φτωχούς, αλλά ευσεβείς γονείς. Η απάνθρωπη καταπίεση από τους αλλόθρησκους δυνάστες, μα και η μεγάλη φτώχεια των γονέων του δεν του επέτρεψαν να μάθει γράμματα. Όμως μορφώθηκε πνευματικά εν Χριστώ από τους απλοϊκούς γονείς του, οι οποίοι του ενέπνευσαν την προσήλωσή του στην Ορθοδοξία, ως την μόνη αληθινή πίστη. Έμεινε με τους γονείς του, βοηθώντας τους στην καλλιέργεια ξένων κήπων. Μετά από λίγα χρόνια πέθανε ξαφνικά ο πατέρας του. Ο Μιχαήλ αγόρασε ένα γαϊδουράκι και περιόδευε τις γειτονιές της Αθήνας πωλώντας κοπριά για τους κήπους των Αθηναίων. Συχνά έκανε και το μεταπράτη, κουβαλώντας προμήθειες από την πόλη στους χωρικούς της Αττικής. Η εργασία του ήταν

κοπιαστική και επικίνδυνη, μα εκείνος δοξολογούσε καθημερινά το Θεό, που έβγαζε το ψωμί του τίμια και ήταν ορθόδοξος χριστιανός.

Στην εποχή του βρισκόταν σε πλήρη εξέλιξη γιγάντια επιχείρηση εξισλαμισμού των υποδούλων Χριστιανών από την οθωμανική εξουσία. Κι αυτό διότι οι εξισλαμισμένοι, μαζί με την πίστη τους, έχαναν και την εθνική τους συνείδηση. Ο Μιχαήλ, δεκαοχτώ χρονών παλικάρι, είχε γίνει στόχος των τουρκικών αρχών. Κάποια μέρα που ο Μιχαήλ έμπαινε στην πόλη με το ζωντανό του, συνάντησε ένα απόσπασμα χωροφυλάκων, ανθρώπων του τοπικού Βοεβόδα (τοπάρχη). Τον είχαν βάλλει στο μάτι από καιρό με σκοπό να τον αναγκάσουν να εξισλαμισθεί. Αγράμματος και απλοϊκός, όπως ήταν, πίστευαν ότι θα τον έπειθαν. Σκάρωσαν μια δαιμονική σκευωρία για να τον συλλάβουν. Τον συκοφάντησαν ότι δήθεν μεταφέρει με το ζώο του μπαρούτι στους αρματωμένους κλέφτες Έλληνες των γύρω βουνών. Τον συνέλαβαν και τον έκλεισαν σε μπουντρούμι. Τον επισκέπτονταν καθημερινά και προσπαθούσαν με κολακείες και απειλές να «τουρκέψει». Να ανταλλάξει το Ευαγγέλιο με το Κοράνιο, το Χριστό με το Μωάμεθ. Όμως εκείνος στεκόταν αμετάπειστος. Η ορθόδοξη πίστη είχε βαθιές ρίζες στην ψυχή του και δεν ήταν εύκολο για εκείνους να την ξεριζώσουν.

Πέρασε πολύς καιρός, χωρίς να επιτύχουν το στόχο τους. Ο Μιχαήλ δεν υπέκυπτε. Τότε άρχισαν τις φοβέρες, λέγοντάς τους ότι η υπομονή τους είχε εξαντληθεί και ότι θα τον θανάτωναν αν δεν ασπασθεί το Ισλάμ. Κάποιος πιστός Χριστιανός, ονόματι Γεώργιος, φοβούνταν ότι ο δεκαοχτάχρονος Μιχαήλ θα λύγιζε και θα αλλαξοπιστούσε. Δωροδόκησε λοιπόν τους φύλακες και ζήτησε να τον επισκεφτεί. Τον βρήκε, όχι πανικόβλητο, αλλά ήρεμο και γονατιστό να προσεύχεται με δάκρυα και να ψέλνει τροπάρια της Εκκλησίας.

Έπιασε συζήτηση μαζί του και προσπαθούσε να τον στηρίξει και να του εμβαθύνει την πίστη στο Χριστό. Να τον ενθαρρύνει να δεχτεί το μαρτύριο και να μην δειλιάσει μπροστά στα βασανιστήρια και το θάνατο. Ο Γεώργιος αγκάλιασε τον Μάρτυρα, τον ασπάστηκε και έφυγε.

Οι βασανισμοί συνεχίζονταν καθημερινά. Τον χτυπούσαν αλύπητα για ώρες και εκείνος φώναζε με όλη τη δύναμη της ψυχής του: «δεν τουρκίζω, δεν τουρκίζω· είμαι χριστιανός»! Τον παρουσίασαν στον Βοεβόδα. Εκείνος άρχισε να του τάζει αξιώματα, τιμές και πλούτη αν αλλαξοπιστούσε. Ο Μιχαήλ επαναλάμβανε την στερεότυπη άρνησή του: «δεν τουρκίζω, δεν τουρκίζω· είμαι χριστιανός»! Μετά άρχισαν οι φοβέρες, αλλά αυτός έμεινε εδραίος στην πίστη του στο Χριστό. Όταν είδε ο Βοεβόδας ότι δεν μπόρεσε να τον μεταπείσει, τον παρέδωσε σε έναν θηριώδη άνθρωπο, τον Καλοπασσιά από τα Γιάννενα, ο οποίος βρισκόταν εκείνες τις μέρες στην Αθήνα. Ο αιμοδιψής εκείνος άνθρωπος ήταν ο φόβος και ο τρόμος

των φυλακισμένων. Έλπιζε πως και μόνο η θέα του, θα μπορούσε να κάμψει την άρνησή του να αλλαξοπιστήσει. Ο Μιχαήλ στάθηκε μπροστά του με ασυνήθιστο θάρρος. Αγνόησε επιδεικτικά τα ταξίματα και τις φοβέρες του και φώναζε με όλη τη δύναμή του, να ακουστεί όσο μακριά γινόταν: «δεν τουρκίζω»!

Μετά από αυτό τον οδήγησαν στον τούρκο δικαστή για να δικαστεί. Αλλά και σ' αυτόν η μόνη του απολογία ήταν η φράση του: «δεν τουρκίζω»! Εκείνος γεμάτος οργή και θυμό έβγαλε την απόφαση: θάνατος δι' αποκεφαλισμού! Ο Μιχαήλ άκουσε με πρωτόγνωρη ηρεμία τη θανατική του καταδίκη! Τον άρπαξαν οι οπλισμένοι δήμιοι και τον έσυραν στον τόπο της εκτέλεσης. Εκείνος τους ακολουθούσε με χαρά, λες και πήγαινε σε πανηγύρι! Απέβαλλε κάθε ίχνος φόβου και αγωνίας, διότι ήξερε ότι λίγες στιγμές τον χώριζε από τη συνάντησή του με το Δεσπότη Χριστό. Στο δρόμο όποιους Χριστιανούς συναντούσε τους έλεγε: «συγχωρέστε με, αδέλφια, κι ο Θεός να σας συγχωρέσει»! Εκείνοι τον κοίταζαν φοβισμένοι, εξαιτίας της παρουσίας των τούρκων, αλλά με το βλέμμα τους του έδιναν κουράγιο.

Όταν έφτασαν στον τόπο της εκτέλεσης, ο Μιχαήλ γονάτισε και προσευχήθηκε θερμά. Κατόπιν έσκυψε το κεφάλι του και περίμενε το φονικό σπαθί. Όμως ο άπιστος δήμιος τον άρπαξε από τα μαλλιά και του έβαλε το σπαθί στο λαιμό, πιστεύοντας ότι ο Μάρτυρας θα δείλιαζε, μπροστά στο θάνατο και θα αρνούνταν το Χριστό. Όμως εκείνος του φώναζε: «Χτύπα για χάρη της πίστης»! Ο δήμιος άρχισε να κόβει αργά και βασανιστικά το λαιμό του, ελπίζοντας ότι την ύστατη στιγμή θα μεταπείθονταν. Το αίμα έτρεχε ποτάμι και ο πόνος ήταν φρικτός, αλλά εκείνος φώναζε ακόμα δυνατότερα: «Χτύπα για την πίστη μου»! Ο θηριώδης δήμιος γεμάτος αγανάκτηση, με ένα δυνατό χτύπημα, έκοψε την τίμα κεφαλή του και η ψυχή του φτερούγησε στα ουράνια! Ήταν 9 ή Ιουλίου του έτους 1770, ή 1771, σύμφωνα με διαφορετικές πηγές. Η μνήμη του εορτάζεται στις 9 Ιουλίου.